

PÖYTÄKIRJA 1/2022

MERIMIESASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN MERENKULUN TERVEYSJAOSTON KOKOUS

Aika: 19.1.2022 klo 14:05 – 15:45

Paikka: TEAMS (HUOM. vain TEAMS)

Osallistujat:

pj STM, lääkintöneuvos Kristiina Mukala (x)

sihteeri STM, Carolina Sierimo (x)

LVM, erityisasiantuntija Jari Latvala, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom (x, klo 15:30 asti),
varajäsen tiiminvetäjä Jukka Tuomaala, Traficom ()

TTL, ylilääkäri Päivi Miilunpalo (x)

SMU, asiantuntija Satu Silta (x)

SKL, asiantuntija Joachim Alatalo (x)

SLPL, varatoiminnanjohtaja Pipsa Mörn (x)

Tallink Silja Oy, lakimies Nea Kuusinen (x)

OSM Ship Management Finland Oy osastopäällikkö Auli Kurko (x)

SMLY, merikapteeni Petri Luotio, Tmi Navikotka ()

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14:05.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen 1/2022 esityslista. Kohdan 6 käsittelyä jatketaan seuraavissa kokouksissa.

3. Edellisen kokouksen 7/2021 pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen 7/2021 pöytäkirja.

4. Todetaan jäsenmuutos

Merimiesasiain neuvottelukunnan kokouksessa 11.11.2021 nimitettiin MAN:in terveysjaoston jäseneksi johtava-asiantuntija Jari Latvala (Traficom). Hänen varajäsenenään toimii tiiminvetäjä Jukka Tuomaala (Traficom). Järjestely on toistaiseksi voimassa oleva.

5. Laivaväen lääkärintarkastuskriteerit ja poikkeuslupatilanne (Traficom)

Keskusteltavaksi:

Poikkeuslupa-asioiden käsittelyä on pyritty tehostamaan. Rästissä olevat asiat on purettu. Hakemusten käsittelyaika on nyt nopeutunut. Hakijoiden oikeusturvaa on parannettu siten, että hylkäyspäätöksien yhteydessä on käytössä kuulemismenettely (noin 3 viikkoa). Päätös voidaan tehdä välittömästi hakijan vastauksen antamisen jälkeen. Henkilö voi hakemuksen yhteydessä antaa nyt myös luvan päätöksen sähköiselle lähettämislle. Internetin yhteyslomake on uusittu, ja se on tulossa käyttöön lähiaikoina. Työterveyslaitoksen lausunnot saadaan nopeasti. Asian käsittely voi kuitenkin viivästyä Traficomien kirjaamon ruuhkien johdosta.

Poikkeuslupahakemuksia on viime aikoina tullut noin 300, joista noin 40:ssä tapauksessa on pyydetty TTL:ltä uudelleen lausuntoa kuulemismenettelyn yhteydessä. Poikkeuslupahakemusten perustelujen syytä ei rekisteröidä. Merenkulun opiskelijoilla on esiintynyt runsaasti terveysongelmia. Tämän vuoksi on tullut myös runsaasti kielteisiä poikkeuslupapäätöksiä.

Poikkeuslupa-asioihin liittyviä lausuntojen määrä on ollut nouseva. TTL:ssä asiaa selvitetään parhaillaan *hyvinvointia laivatyöhön* tutkimuksessa. Hanke on suunniteltu päättyväksi vuoden 2022 loppuun mennessä.

Päätettiin, että myös jatkossa MAN-terveysjaostossa tarkastellaan vuosittain poikkeuslupahakemusten määrän kehitystä sekä hylkäysten syitä.

6. Laivaliikenteen /merenkulun Covid-19 haasteet ja opit (Elli Nieminen, TEM/ Aino-Maija Alstela, STM)

-> asian käsittely jatkuu seuraavassa kokouksessa 2/2022

Käytiin vilkas keskustelu Koronan esille nostamista ongelmista.

Pohdittiin muun muassa sitä, että jos lääkinnällinen syy olla rokottamatta puuttuu, niin estääkö tämä kansainväliseen liikenteeseen siirtymisen. Tällä hetkellä, mikäli kolmas valtio vaatii tietoa työntekijän sairastetusta Koronasta/rokotuksista, työnantaja voi edellyttää rokotuksia/koronatestejä työntekijöiltään. Tarvittaessa työntekijä voidaan siirtää toiselle alukselle. Pakolliset laivaväen koulutukset Virossa ovat edellyttäneet koronarokotuksia. Myöskään telakalle ei ole päässyt ilman rokotuksia. Tarvittaessa työntekijä on siirretty palkattomalle vapaalle.

Käsiteltiin esimerkkinä tapausta, jossa positiivinen koronatapaus havaittiin Helsinkiin rekisteröidyllä jäänmurtujalla: Sairastunut henkilö toimitettiin laivan sijaintipaikkakunnalta kotiin erikseen, jäljelle jääneet eri paikkakunnilta olevat työntekijät joutuivat selvittämään sitä, minkä kunnan tartuntatautilääkäriltä he saivat ohjeet ja kuinka he pääsisivät koronatesteihin. Todettiin, että jatkossa vastuun koronapäätöksistä tulisi olla sillä paikkakunnalla, jossa laiva parhaillaan sijaitsee. Entä kuinka työvuorokierto tulisi jatkossa suhtautua vastaavassa tilanteessa (viiden päivän karanteeni laivalla)? Koko laivan asettaminen karanteeniin ei ole Suomessa mahdollista. Myös karanteenipäätösten pitäisi olla yhdenmukaisia riippumatta henkilön kotipaikkakunnasta.

TTL on parhaillaan tekemässä ohjeita luotsitoiminnan takaamiseksi myös siinä tilanteessa, kun työntekijät sairastavat oireetonta Koronaa tai ovat altistuneet Koronalle.

Pyydetään MAN-terveysjaoston eri osapuolia tekemään lista niistä asioista, jotka tarvitaan, jotta laivaa voidaan ylipäänsä pitää liikenteessä. Pyydetään myös esittämään perustelut tehdyille ehdotuksille (myös riskiryhmiin kuuluvia työskentelee laivoilla). Aikataulu: tammikuun loppu 2022 (Mattila).

7. Työvoima merenkulussa

Keskusteltavaksi:

- Työvoiman riittävyys:

Tilanne matkustaja-aluksilla on huono, koska Koronan vuoksi on tehty paljon henkilöstön lomautuksia. Tämä on johtanut erityisesti hotelli- ja ravintolapuolen henkilöstön alanvaihtoihin. Varsinkin uusi omikron virusmuunnos on johtanut sellaisiin tilanteisiin, että on ollut ongelmia saattaa laiva meriliikenteeseen (ei ole ollut riittävästi kansi- ja konepuolen miehistöä saatavilla).

- Tilanne maailmalla:

Vastaava tilanne kuin Suomessa vallitsee muuallakin. Syystä tai toisesta kokonaisia laivoja laitetaan edelleenkin karanteeniin matkustajineen. Rajoitusten aiheuttamat vaikutukset työvoiman halukkuuteen jatkaa alalla voivat johtaa tulevaisuudessa henkilöstöpulaan.

- Tarvittavia toimenpiteitä:

Pätevyyskirjan omaavien laivan ajomiestien saatavuus tulisi taata, samoin kuin terveydenhuollon kriittisen henkilöstön tapauksessa. Laivojen vähimmäismiehistön määrään ei ole tehty helpotuksia pandemian vuoksi. Noin 80 prosenttia tavarankulusta toteutuu meritse, joten laivojen jääminen satamiin on riski myös huoltovarmuuden kannalta.

8. Tiedoksi TTL:n uudet internetsivut

TTL on julkaissut uudet laivaväen lääkärintarkastuksia koskevat Internet-sivut joulukuussa 2021: <https://www.ttl.fi/teemat/tyoterveys/laivavaen-laakarintarkastukset> . Sivuilta löytyy paljon meriterveys tietoa ja linkkejä. Sieltä löytyvät myös tarkastuslistat lääkärille laivatyösoveltuvuuden arvioinnissa huomioitavista asioista eri sairaustiloissa <https://www.ttl.fi/file-download/download/public/315> . Internet sivut on myös uusittu koskien koko TTL:ää.

Selvitetään, voidaanko tietoa linkittää myös STM:n sivuille.

9. Kevään 2022 kokouksissa käsiteltäviä asioita

Keskusteltavaksi:

- Ehdotuksia keväällä 2022 kokouksissa käsiteltäviksi asioiksi.

- **Onko tarvetta selventää/päivittää tietojen antamiseen liittyviä juridisia kysymyksiä liittyen Työterveyslaitoksen ja Traficomien toimintojen rajapintoihin?**

Tilanteet liittyvät esimerkiksi Traficomien merimieslääkäreiden valvontatehtävään ja merenkulkijoiden laivatyökelpoisuuden varmistamiseen. Voiko Työterveyslaitos antaa yksittäistä merimieslääkäreitä koskevia tietoja Traficomille laivaväen lääkärintodistusarkistosta (todistusrekisteriä koskeva laki on laadittu paljon ennen liikennepalvelulakia, jossa säädetään merimieslääkäreiden valvonnasta) tai havaituista poikkeamista (nähdään todistusshoppailua, ohjeiden tai säästösten vastaista toimintaa)?

- **Onko mahdollisesti tarvetta päivittää lakia merimiehen lääkärintarkastuksista pidettävästä rekisteristä?**
- **Terveydenhuoltolain muutokset tulevaisuudessa: merimiesterveyskeskusten rooli?**

10. Muut mahdolliset asiat

Esille ei tullut muita mahdollisia asioita.

11. Seuraavat kokoukset

Kokouspäiväksi keväälle 2022 valittiin keskiviikko kello 14 - 16.

Kokoukset pidetään TEAMS:llä, kunnes toisin ilmoitetaan.

16.2.2022, TEAMS

16.3.2022, Ajankohta pitää siirtää merimiesterveyskeskusten henkilöstön koulutuspäivien takia.

Ehdotettu korvaavaksi päiväksi 14.3.2022: klo 12 – 14. Tarkistetaan, onko kokous etänä ja hybridinä.

20.4.2022

18.5.2022

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päättää kokouksen kello 15:45.

Kristiina Mukala, pj

Carolina Sierimo Sihteeri

VN/5426/2021-STM-11

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: